

Taskforce LEADER: Advies ter versnelling van LEADER

*Een praktisch advies ten behoud van een
bottom-up werkwijze*

Managementsamenvatting

Begin 2018 is de Taskforce LEADER ingesteld, met als taak te bezien op welke wijze de uitvoering van het LEADER programma vereenvoudigd en versneld kan worden. Met de opties in het voorliggende advies geeft de Taskforce de betrokken partijen een mogelijkheid om te komen tot een versnelling van LEADER in de huidige periode en om het LEADER programma soepeler te laten verlopen in de komende periode. Veel van de huidige knelpunten lijken sterk verminderd of opgelost te kunnen worden door inzet en samenwerking van de betrokken partijen. Ambtelijk benodigde inzet betreft bijvoorbeeld de verbetering van communicatie, vormgeving van heldere formulieren en een intensieve begeleiding van aanvragers. Bestuurlijke inzet is onmisbaar om provinciaal de cofinanciering met gemeenten te regelen en een voorfinancieringsfaciliteit te creëren. Commitment op bestuurlijk en ambtelijk niveau zal zeker leiden tot een verbeterde uitvoering van LEADER. Hierbij moet worden opgemerkt dat ambtelijk de samenwerking recentelijk steeds meer wordt gezocht en met effect. Naast het advies van de Taskforce kunnen de nog op te leveren adviezen van de werkgroep "Financiële heroriëntatie" en de werkgroep "uitvoeringskosten" waarde hebben voor de voortgang en de vormgeving van het LEADER programma.

Binnen de Taskforce is zeer constructief en pragmatisch samengewerkt. Al snel werd opgemerkt dat er (bestuurlijk) met vertrouwen naar het traject van de Taskforce gekeken werd. Een aantal grote lijnen in de aanwezige knelpunten en oplossingsrichtingen werden vlot helder in de besprekingen van de Taskforce. Bij de eerste bespreking viel de grote diversiteit binnen LEADER op. De ruimte in de regels bij het vormgeven van LEADER in het POP programma heeft hier aan bijgedragen. Daarnaast zijn de lijnen waarlangs en de mate waarin gecommuniceerd wordt rondom LEADER sterk verschillend in de diverse LEADER gebieden. Zo constateerde de Taskforce dat in een optimalisatie van de communicatie rondom LEADER winst te behalen zou zijn. Daarnaast rees de vraag of iets minder diversiteit in een volgende programmaperiode wellicht ten goede zou komen aan de uitvoerbaarheid van LEADER. Uiteraard wil de Taskforce de grote knelpunten uit de huidige programmaperiode graag verholpen zien in de komende programmaperiode. De Taskforce ziet echter ook dat het niet wenselijk is LEADER in de komende periode helemaal op de schop te gooien om waar mogelijk opgebouwde expertise te behouden. Behoud van expertise kan voorkomen dat in de nieuwe periode wederom een zeer lange aanloopperiode nodig is.

De Taskforce heeft getracht alle issues die vanuit de praktijk naar voren zijn gebracht een plek te geven in het advies. Zelfs als alle aanbevelingen opgevolgd worden, zal het advies echter niet alle problemen oplossen, een aantal ergernissen zullen in de praktijk blijven bestaan. De Taskforce heeft een pragmatische insteek gekozen en zich vooral gericht op haalbare oplossingen. Conform de wens van het OUPOP ligt de nadruk op de LEADER-specifieke problematiek. Problematiek die niet goed geadresseerd kan worden in de huidige periode kan echter wel vaak worden opgepakt in de komende periode en dat wordt dan ook aangegeven.

De Taskforce benadrukt richting initiatiefnemers en ondersteunende partijen dat een grondige voorbereiding van de aanvraag, inclusief financiële onderbouwing, onmisbaar is voor een goede afwikkeling. Het krijgen van subsidie is geen vanzelfsprekendheid, de uitgave daarvan moet zo goed mogelijk verantwoord worden. Daarbij rust op de uitvoerende partijen die betrokken zijn bij de afwikkeling van de aanvraag de plicht om de bijbehorende processtappen zo toegankelijk mogelijk vorm te geven.

Intensieve begeleiding

Een heldere lijn die naar boven kwam is de noodzaak aanvragers intensief te informeren en begeleiden, vanaf de openstelling tot en met het indienen van de betalingsaanvragen. Hierbij zijn primair de provincies aan zet maar kunnen bij de uitvoering andere partijen zoals RVO.nl worden ingeschakeld. Uiteraard vraagt intensieve begeleiding een flinke investering, de Taskforce is er echter van overtuigd dat een investering aan de voorzijde zich in dit geval zal terugverdienen door een soepeler verloop en besparing van kosten verder in het traject. De volgende componenten zijn zeer belangrijk in de informatievoorziening en begeleiding. Een goede informatiestroom begint bij de openstelling, maak direct alle voorwaarden waaraan de aanvrager moet voldoen helder; Moedig

initiatiefnemers aan om voorafgaand aan de indiening contact op te nemen met de LEADER-coördinator van het gebied; Voer een pretoets uit op de aanvraag en voer een startgesprek binnen 2 maanden na ontvangst van de subsidieverleningsbeschikking; Geef in een vervolgesprek voorlichting over de randvoorwaarden van betalingen en plan deze ruim voor de indiening van een eerste betaalverzoek.

Informeren en Communiceren

Zoals bovenstaand opgemerkt is winst te behalen in het optimaliseren van de communicatie rondom LEADER. De mate waarin LAG's en LEADER-coördinatoren op de hoogte zijn van geldende regels is zeer wisselend. De Taskforce wijst op het belang van een goede aansluiting van de LEADER-coördinatoren bij het TPO en het B-team. TPO-POP coördinatoren zijn verantwoordelijk voor een goede informatieoverdracht van relevante beslissingen en lijnen die uit het TPO, B-team of andere gelieerde gremia naar boven komen. Het is belangrijk dat de informatie gericht is en dat de LEADER-coördinator het belang voor de uitvoering van LEADER kan duiden. Omgekeerd heeft de LEADER-coördinator de verantwoordelijkheid benodigde informatie op te halen bij de TPO-POP coördinator en waar nodig aspecten uit het LEADER programma via de coördinator te agenderen in het TPO, B-team of gelieerd gremium. De LEADER-coördinator draagt zorg voor het verspreiden van de kennis richting de eigen LAG. Het Regiebureau gaat dit ondersteunen door de relevante aspecten uit het TPO en het B-team te agenderen voor het LEADER-coördinatoren overleg.

Gezien het belang van de beslissingen van het B-team voor de uitvoering in de praktijk vraagt de Taskforce aandacht voor een vlotte besluitvorming van het B-team. Draag vervolgens zorg voor een snelle communicatie van de genomen besluiten. In de categorie communicatie worden in het advies nog diverse andere aspecten benoemd waarbij extra aandacht de uitvoering van LEADER kan bespoedigen. Een voorbeeld daarvan is een eenduidige communicatie van regels en formats vanuit provincies en RVO.nl. Hierbij is het van belang dat provincies eventueel gewenste aanpassingen doorgeven, RVO.nl de kaders en formats bijwerkt en de provincies de bijgewerkte kaders en formats communiceert. Een knelpunt dat baat zal hebben bij aanvullende voorlichting is "redelijkheid van kosten". LEADER-coördinatoren en LAG's zijn nu nog niet altijd goed genoeg op de hoogte van de vereisten voor de onderbouwing van de redelijkheid van kosten. De Taskforce adviseert een masterclass specifiek voor deze partijen te laten organiseren over redelijkheid van kosten, het Regiebureau kan dit samen met RVO.nl op zich nemen.

Cofinanciering en voorfinanciering

Op dit moment moeten aanvragers in een deel van de LEADER gebieden zowel bij provincies als bij gemeenten langs om de publieke financiering rond te krijgen. De Taskforce adviseert de provincies waar mogelijk in de huidige periode en zeker voor de komende periode te voorzien in 1 loket waarbij aanvragers terecht kunnen voor de publieke financiering.

Voorfinanciering is een belangrijk aandachtspunt bij LEADER. De aanvragers hebben veelal behoefte aan een vroegtijdige geldelijke bijdrage om het project op te kunnen starten. Omdat het verstrekken van een voorschot vooruitlopend op de realisatie vanuit POP op basis van EU-regelgeving slechts zeer beperkt mogelijk is moet de oplossing gezocht worden in voorfinanciering buiten POP om. Recentelijk zijn positieve ontwikkelingen op dit terrein te melden. Het Regiofonds Voorfinanciering LEADER Achterhoek is een goed voorbeeld van een mogelijkheid om voorfinanciering te realiseren. De Taskforce adviseert de provincies ervoor te zorgen dat alle provincies bij goedgekeurde projecten een mogelijkheid bieden voor voorfinanciering. Hierbij dragen de provincies buiten POP om een financieel risico voor de goedgekeurde projecten.

Projectomvang

Met betrekking tot de minimale omvang van projecten zijn door provincies verschillende keuzes gemaakt. Enkele provincies hebben de minimale omvang van projecten redelijk hoog vastgesteld om de uitvoeringslasten te beperken. Deze provincies bieden vaak wel de mogelijkheid voor kleinere projecten financiering te verkrijgen vanuit provinciale middelen. Het ophogen van de minimale omvang is een pragmatische keuze. Principieel gezien past deze keuze niet goed bij de oorspronkelijke gedachte van LEADER die ruimte wil bieden aan alle (inclusief kleine) initiatieven vanuit het veld. De Taskforce vindt beide keuzes legitiem zolang de keuze voor een grotere projectomvang gepaard gaat met een alternatief vanuit andere provinciale middelen.

Nieuwe GLB

De Taskforce adviseert LNV om in betrokkenheid met provincies, LEADER-coördinatoren en het Regiebureau vorm te geven aan het nieuwe LEADER onderdeel als dit deel uitmaakt van het nieuwe POP-programma. De Taskforce is bereid om onder penvoering van het Regiebureau een rol te spelen in de advisering over de vormgeving. Een voorbeeld van een aandachtspunt hierbij is de enorme diversiteit in de werkwijze van de LEADER groepen in de huidige periode. De Taskforce adviseert voor de volgende POP periode nader te bezien of meer uniformering ten aanzien van LEADER een oplossing zou kunnen bieden.

De controle op redelijkheid van kosten wordt als een zware belasting ervaren in de huidige programmaperiode. Naast de verbeteringsslag in de nationale implementatie zijn minder strenge EU regels nodig voor een mindere belasting van de aanvrager op dit onderdeel. Gezien de inzet van de Europese Commissie op meer ruimte voor nationale invulling lijkt dit een aspect te zijn dat nader vorm moet worden gegeven voor de komende programma periode.

Inleiding

Het LEADER programma is sinds 2007 onderdeel van het Plattelandsontwikkelingsprogramma (POP). Leader staat voor Liaison Entre Actions de Développement de l'Économie Rurale. De Europese Commissie introduceerde LEADER in 1990 om aandacht te vestigen op lokale en regionale initiatieven op het platteland. LEADER was toen nog een klein en eigenstandig programma, later werd het onderdeel van het Europese plattelandsbeleid. Tegenwoordig wordt het LEADER programma ook wel aangeduid als onderdeel van het CLLD: Community Led Local Development. De Leader-aanpak stimuleert samenwerking en innovatie van onderop en draagt zo bij aan de sociaaleconomische ontwikkeling van het platteland. Zie het kader voor een korte toelichting van de LEADER-methode.

Het advies dat voor u ligt is opgesteld door de Taskforce LEADER. Directe aanleiding voor de oprichting van de Taskforce is de tegenvallende voortgang van LEADER in de huidige programmaperiode. De voortgang van LEADER is door meerdere factoren vertraagd. In ieder geval lijkt mee te spelen LEADER onderdeel is geworden van POP, een Europees programma, waarop strenge voorwaarden van toepassing zijn. Het LEADER budget van Nederland is relatief beperkt maar door de strenge vereisten zijn de uitvoeringslasten hoog voor de betrokken partijen. Begin dit jaar hebben een aantal voorzitters van lokale actiegroepen uit de provincie Overijssel richting het bestuurlijk overleg van het POP-programma specifieke voorbeelden aangereikt van knelpunten in het LEADER programma met oplossingsrichtingen. Om te komen tot een gezamenlijk gedragen beeld van de huidige stand van zaken met betrekking tot de uitvoering van LEADER bij provincies en het Rijk, en van mogelijke oplossingen in de uitvoering, heeft het bestuurlijk overleg een Taskforce ingesteld.

De grote kracht van de LEADER methode, de aansluiting met regionaal betrokkenen, heeft ook een keerzijde nu LEADER geen experimenteel programma meer is maar een onderdeel van een Europees subsidieprogramma met alle bijbehorende verantwoordingsverplichtingen. Regionaal betrokkenen zullen lang niet in alle gevallen in staat zijn of de tijd nemen om zelf bekwaam te worden in alle procedurele verplichtingen die op hen afkomen. De regionale LEADER betrokkenen zijn namelijk vaak ingestapt in het LEADER traject met een focus op de inhoudelijke doelen die zij willen bereiken. Uiteraard kan de vraag gesteld worden of de huidige inbedding van LEADER dan wel past bij de LEADER methode en of LEADER in de volgende periode anders vorm gegeven moet worden. Voor de huidige periode rijst de vraag hoe de inhoudelijke inzet bewaard kan blijven en ook verwezenlijkt kan worden door een goede afhandeling van de bijbehorende verplichtingen. Het antwoord daarop lijkt te zijn dat er, naast een professionaliseringsslag van een deel van de betrokkenen, een stevig ondersteunend

LEADER/CLLD =

De LEADER-methode is een integrale, bottom-up werkwijze.

Een groep mensen uit het gebied, geselecteerd/geworven op persoonlijke titel en op basis van hun netwerk en kennis, stelt samen met het gebied een Lokale Ontwikkelingsstrategie (LOS) op voor dat gebied. Die groep bestaat voor minimaal 51% uit private personen.

Deze 'Lokale Actie Groep' (LAG) gaat actief op zoek naar ideeën en initiatieven 'van onderop' die bijdragen aan die strategie en denkt mee bij de ontwikkeling van die ideeën tot LEADER-waardige projecten. De groep selecteert uiteindelijk de projecten die naast begeleiding ook een financiële bijdrage krijgen.

LEADER-waardig zijn projecten die in ieder geval:

- aansluiten bij de strategie
- bottom-up tot stand zijn gekomen
- innovatief zijn
- integraal zijn (meerdere thema's/sectoren met elkaar verbinden)
- overdraagbaar zijn
- samenwerking bevorderen (kan ook (inter)nationaal)

Door deze methode ontstaan er duurzame, breed gedragen initiatieven die gezamenlijk de vitaliteit van het platteland verbeteren en bijdragen aan een duurzame plattelandseconomie.

systeem moet zijn. Zo behoudt LEADER diegenen die veel inhoudelijke expertise bezitten, maar procedureel minder ingevoerd zijn én kan toch aan alle verplichtingen worden voldaan.

Onderstaand wordt ingegaan op de aanpak van de Taskforce. Vervolgens komen gesignaleerde knelpunten en oplossingsrichtingen, inclusief de inschatting van de haalbaarheid van deze richtingen aan bod. Tot slot wordt geadviseerd over de concrete implementatie van de adviezen van de Taskforce.

Aanpak Taskforce

De Taskforce heeft een ambitieus tijdsplan gekozen. In het tijdsbestek van drie maanden heeft de Taskforce een bondig advies willen neerleggen zodat de opdrachtgevers nog voor de zomer helderheid konden krijgen over de huidige knelpunten in LEADER en oplossingsrichtingen. De Taskforce is afgelopen periode 4 maal een paar uur bijeengekomen. De Taskforce heeft zich ten doel gesteld te adviseren over een versnelling van het Leader programma in deze periode; onrust weg te nemen onder betrokkenen van het Leader programma en vooruit te kijken naar de volgende periode.

De Taskforce heeft de volgende opdracht meegekregen:

- Inventariseer de knelpunten bij de uitvoering Leader
- Benoem de lessen die tot op heden geleerd zijn in het POP3;
- Kom met voorstellen om de uitvoering te vereenvoudigen en te versnellen;
- Breng in beeld welke risico's aan de voorstellen verbonden zijn en welke afspraken nodig zijn ter afdekking van de risico's.

Naast het bieden van een overzicht van de verbeteringsmogelijkheden voor het huidige POP biedt de Taskforce, in aansluiting op de klankbordbijeenkomsten over LEADER in het nieuwe GLB, concrete voorstellen voor vereenvoudiging van LEADER in POP4. Waar mogelijk heeft de Taskforce een relatie gelegd met de werkzaamheden van de werkgroep uitvoeringskosten. Daarnaast is afgesproken dat de werkgroep Financiële heroriëntatie de Taskforce betreft voor een advies over het omgaan met de prestatiereserve LEADER. Het OUPOP heeft de Taskforce verzocht met name aandacht te besteden aan de LEADER specifieke knelpunten. In het advies wordt, indien sprake is van POP brede knelpunten, zo mogelijk verwezen naar andere gremia waarin deze punten worden geadresseerd. De Taskforce maakt in het advies gebruik van ervaring die is opgedaan en expertise die aanwezig is bij alle deelnemende partijen waaronder de ervaringen van de Nederlandse Lokale Actiegroepen en expertise over LEADER uit andere Europese lidstaten.

De Taskforce is samengesteld uit 4 landsdelige vertegenwoordigers, een vertegenwoordiger van RVO.nl en een vertegenwoordiger van LNV/ ELVV. LNV/ WJZ verleent waar nodig juridisch advies. Het Regiebureau levert de voorzitter, tevens trekker van de Taskforce, levert afvaardiging van het B-team en verzorgt het secretariaat. De landsdelige vertegenwoordigers betrekken de LEADER-groepen in hun landsdeel. De vertegenwoordigers zijn: René Perton (Noord); Tonny Selles (Oost); Johan Wandel (Zuid) en Gerard Agterberg (West). Marlies Heerema neemt deel namens LNV/ ELVV; Hans van Andel adviseert vanuit EZK/WJZ. Bert van Duinen neemt regeling technisch deel vanuit RVO.nl; Roelof Noord is vertegenwoordiger namens RVO.nl betaalorgaan. Annemiek Nap neemt deel namens het B-team; Tamar Kok verzorgt het secretariaat; Eeke Landman-Sinnema is trekker en voorzitter van de Taskforce.

Het advies van de Taskforce is geen handleiding LEADER. Wel een pragmatisch advies voor de huidige programmaperiode. Verder worden praktische adviezen gegeven richting de komende programmaperiode.

ANALYSE

1 Administratieve eisen voor de aanvrager

1.1 Redelijkheid van kosten

1.1.1 Beschrijving van het onderwerp

Bij het berekenen van het subsidiebedrag wordt er niet alleen op gelet of de kosten subsidiabel zijn. Er wordt ook gekeken of de kosten waarover de subsidie wordt berekend, redelijk zijn.

Kosten zijn redelijk als:

- ze noodzakelijk zijn voor de subsidiabele activiteit;
- ze gebaseerd zijn op marktconforme prijzen en tarieven;
- de specificaties van aangeschafte goederen of diensten (en daarmee de kosten) niet hoger zijn dan nodig is voor de subsidiabele activiteit.

Er wordt geen subsidie verstrekt over dat deel van de kosten dat als niet redelijk wordt beschouwd.

1.1.2 Probleembeschrijving

In het verleden kwam het meermaals voor dat aanvragers zeer gedetailleerd de redelijkheid van kosten moesten onderbouwen. Dit terwijl de tekst in het kaderdocument redelijkheid van kosten ruimte zou kunnen geven voor een lichtere toets.

LEADER betrokkenen voelden een accent op audit en sanctie in plaats van het ervaren van hulp bij de aanvraag. Hierbij kan sprake zijn van een strikte interpretatie bij de verantwoordelijke overheden waardoor het accent ligt op het voorkomen van fouten (mede ingegeven door eerdere korting).

Deel van het gevoelde probleem is dat ten opzichte van de vorige programmaperiode de bewijslast verschoven is naar de subsidie aanvraag waar die voorheen lag bij de verantwoording (bij betaalverzoeken). Van elke aanschaf wordt nu twee keer een onderbouwing gevraagd die twee keer gecontroleerd moet worden.

Het lijkt erop dat overmatig gedetailleerde uitvragen al minder voorkomen, recente voorbeelden zijn niet gemakkelijk naar boven te halen. Dit komt waarschijnlijk deels doordat RVO.nl leert om in de nieuwe systematiek de hoofdlijnen vast te houden en ook doordat steeds meer aanvragers leren hoe de onderbouwing van de redelijkheid van kosten plaats moet vinden. Er valt echter nog veel te verbeteren in een soepel verloop van deze stap in het POP proces. Onderstaand worden door LEADER-betrokkenen geopperde oplossingsrichtingen uitgewerkt.

1.1.3 Beschrijving regelgeving

De wijze van controle op redelijkheid van kosten is gebaseerd op de aanwijzingen en richtlijnen vanuit de EU. Het financieel reglement van de Europese Unie (Verordening 966/2012) is van toepassing bij alle uitgaven met een Europese component.

Het financieel reglement van de EU is uitgewerkt in het Kader (+ aanvulling 3.2) "Redelijkheid van kosten" (intern document RVO.nl en provincies). Het kader geldt voor het hele POP programma en is niet LEADER specifiek.

Hoewel er bij een POP subsidie i.h.a. en met name voor LEADER, sprake is van een redelijke eigen bijdrage van de subsidieaanvrager, vaak brengt een aanvrager 40 – 60% eigen geld in het project, blijft de Europese vereiste overeind: er moet gecontroleerd worden op de redelijkheid van kosten, zowel bij de subsidieverlening als bij de controle van ingediende betaalverzoeken (bonnen/facturen/uren overzichten/betaalbewijzen).

1.1.4 Mogelijke oplossingen, haalbaarheid, effectiviteit en risico's

Haalbaar POP 3 periode

- a) Programma om kennis van – en de ervaring met beoordeling van redelijkheid van kosten bij beoordelaars te vergroten.

RVO.nl heeft een checklist en instructie ontwikkeld (en zal dit blijven ontwikkelen) omtrent de redelijkheid van kosten.

b) Ontwikkelen/actualiseren diverse hulpmiddelen (referentiekosten, handboek aanvragers) De afdeling Uitvoeringskaders en Betaalorgaan van RVO.nl beheert over een aantal onderwerpen kaderdocumenten. Onderwerpen zijn uitgewerkt omdat de regelgeving interpretatie behoeft, of niet voldoende duidelijkheid geeft over de wijze en diepgang van de uitvoering van de controle. Het kader vormt voor RVO.nl de basis voor een duidelijke en eenduidige interpretatie van de regelgeving. Diverse bronnen worden hierbij geraadpleegd. Het kader is input voor verdere uitwerking in beoordelingsdocumenten als checklists, memo's en (werk)instructies. Het kader is opgesteld als basis voor de controles van het betaalorgaan. Het is het geen document dat extern verspreid kan worden. Het kan wel een bron zijn voor het inrichten van de informatievoorziening richting (potentiële) begunstigden.

Op dit moment is RVO.nl een lijst met referentiekosten aan het opstellen. De lijst is een hulpmiddel bij het toetsen op de redelijkheid van kosten)

c) Onderbouwing door de aanvrager op orde brengen door hulp bij de aanvraag De aanvrager is gebaat bij informatie voorafgaand of tijdens de openstelling over voorwaarden waaraan de aanvrager moet voldoen.

Haalbaarheid komende programmaperiode

- d) Toetsen aan nationale regels

De Rijksoverheid van Oostenrijk heeft een verzoek ingediend bij DG Agri waarin wordt verzocht om de controle op projectkosten te toetsen naar de eigen nationale regels. (50% van de subsidie wordt immers betaald vanuit nationaal geld. Nederland heeft een vergelijkbaar voorstel in iets andere bewoordingen al in 2016, bij de bespreking van het Kader redelijkheid van kosten, mondeling bij de auditoren van de EU ingebracht maar niet het gewenste resultaat bereikt. Voor de POP 4 periode zet de EC in op meer ruimte voor nationale invulling en het werken met standaardkosten waar kan worden volstaan met een globale onderbouwing.

Niet haalbaar en/of niet effectief

- e) Aantonen van redelijkheid van kosten niet al bij aanvraag maar uiterlijk bij 1e termijnbetalingsverzoek.

Het aantonen van de redelijkheid van kosten is een verplicht onderdeel. Het uitstellen van het aantonen naar een later moment geeft slechts uitstel van de verplichting. Het risico van uitstellen is bovendien dat de mogelijkheden om naar oplossingen te zoeken, zoals het opvragen van meerdere offertes, minder worden.

- f) Accepteer globale begrotingen bij de aanvraag

Het vragen van globalere begrotingen verlaagt de bewijslast bij de aanvraag. De Europese verordening vereist echter dat de controle op redelijkheid van kosten op enig moment gebeurt. De Commissie draagt overigens als oplossing de mogelijkheid aan tot het instellen van vereenvoudigde kostenopties (sco's). In Nederland wordt daarvan slechts beperkt gebruik gemaakt. Achtergrond daarvan: vraagt véél werk aan de voorkant én omdat overcompensatie voorkomen dient te worden zullen de sco bedragen in het algemeen aan de lage kant zijn (en daarmee dus niet altijd kostendekkend).

Het is in het belang van de aanvrager zelf om een reële kostenbegroting, met een toelichting, te maken. Als de kosten als onredelijk hoog worden gezien bestaat de mogelijkheid dat er een lagere subsidie uitgekeerd wordt dan vooraf verwacht.

In de beoordeling van projecten wordt het criterium value for money meegewogen. De controle van redelijkheid van kosten bij de LAG neerleggen heeft het risico dat er een niet voldoende onderbouwd oordeel kan worden gegeven. De voor de beoordeling benodigde kennis is veelal niet bij de LAG's aanwezig.

- g) Acceptatie dat soms (onverhoopt) fouten worden gemaakt of in een enkel geval iets te hoge kosten worden betaald.

Omdat aanvragers 50% van de projectkosten zelf betalen is de verwachting dat fouten in de praktijk mee zullen vallen.

Het risico van acceptatie van (onverhoopte) fouten is dat deze door een auditor gezien zullen of kunnen worden als structurele fout met als gevolg een sanctie. Bij structurele fouten is sprake van 10% korting op het totale LEADER budget voor de onderzochte periode.

- h) Alleen bedragen boven 25.000 euro controleren en vragen om 3 offertes, tenzij er sprake is van gereede twijfel.

Het alleen controleren van kosten van boven de 25.000 euro is voor de Commissie in het verleden niet acceptabel gebleken. Er is veel overleg geweest over het RVO.nl kader Redelijkheid van kosten. Bij die gesprekken is ook aan de orde gekomen dat er nationaal inderdaad 'niet of nauwelijks' gekeken wordt naar subsidies onder de 25.000 euro. De Commissie stelt zich op het standpunt dat ook posten van onder de 25.000 euro 'redelijke kosten' moeten zijn. In de praktijk is toetsing op redelijkheid van kosten onder de 25.000 euro afhankelijk van o.a. aanvragers, subsidiepercentage cofinanciering en kostenposten.

1.1.5 Implementatie haalbare oplossingen

POP 3 periode

- a) Programma om kennis van – en de ervaring met beoordeling van redelijkheid van kosten bij beoordelaars te vergroten.

Wat: Delen van de checklist en instructie deze met de provincies.

Wie: RVO.nl

- b) Ontwikkelen/Actualiseren diverse hulpmiddelen (referentiekosten, handboek)

Checklijsten, zoals de lijst met referentiekosten, worden primair ontwikkeld voor de beheers autoriteiten om daarmee controles makkelijker te kunnen uitvoeren. Er moet voorkomen worden dat checklijsten gebruikt gaan worden om naar een resultaat toe te redeneren. Checklijsten worden daarom niet breed verspreid waar mogelijk wordt informatie uit de checklijsten gedeeld bijvoorbeeld ten behoeve van een masterclass.

Een ander hulpmiddel is het handboek POP 3, het is belangrijk deze aan te passen als de actualiteit daar om vraagt.

Wat: Inbrengen van lijst referentiekosten tijdens informatiebijeenkomsten (bijv. masterclass)

Wie: RVO.nl. Onder andere in te brengen tijdens masterclass (zie boven)

Wat: up to date houden van het handboek POP3

Wie: Regiebureau POP

- c) Onderbouwing door de aanvrager op orde brengen door hulp bij de aanvraag

De Provincies zelf zijn primair verantwoordelijk hoe zij de aanvrager willen ondersteunen.

Afhankelijk van de gekozen provincievariant kan hierbij bijvoorbeeld RVO.nl, Stimulus, SNN of een andere partij worden ingeschakeld. Ondersteuning kan bijvoorbeeld door voorafgaand of tijdens de openstelling mee te geven aan welke voorwaarden de aanvrager moet voldoen; een pretoets uit te voeren op de aanvraag; een startgesprek te voeren binnen 2 maanden na ontvangst van de subsidieverleningsbeschikking en daarnaast een vervolgesprek (voorlichting over de randvoorwaarden) te voeren voorafgaand aan het indienen van het eerste betaalverzoek. Het heeft de voorkeur om ook RVO.nl te betrekken. Waarbij het steeds belangrijk is de rol van controleur en de rol van voorlichter op randvoorwaarden te scheiden.

Wat: Communiceren met aanvrager gedurende het traject rond de aanvraag en na de beschikking

Wie: Provincies

Wat: Organiseren masterclass voor LEADER-coördinatoren met als doel de kennis bij LEADER coördinatoren te vergroten. De LEADER coördinatoren kunnen deze kennis vervolgens weer

gebruiken in hun contact met (potentiële) aanvragers. Tijdens deze masterclass zou bijvoorbeeld RVO.nl de kennis kunnen hebben die zij hebben op het gebied van redelijkheid van kosten.
Wie: Regiebureau POP, LEADER coördinatoren

Komende programmaperiode

d) Toetsen aan nationale regels

Wie: RVO.nl, Provincies

Wat: Communiceren met aanvrager gedurende het traject rond de aanvraag en na de beschikking

1.2 Startmoment

➤ Onder beschreven knelpunt is reeds opgelost.

1.2.1 Beschrijving van het onderwerp

Een te vroeg startmoment is één van de weigeringsgronden om subsidie toe te kennen.

1.2.2 Probleembeschrijving

Leader coördinatoren hebben aangegeven dat (ogenschijnlijk) te vroeg gestarte projecten geen subsidie krijgen. Zij geven aan dat indien voor indiening van de aanvraag een opdracht verstrekt is of al een rekening betaald is op basis van een offerte waar behalve voorbereidingsactiviteiten ook activiteiten in staan die tijdens het project worden uitgevoerd, dit wordt beschouwd als een te vroeg gestart project. Als gevolg hiervan werd de hele subsidie (de totale Leader bijdrage) gecancelled waardoor het hele project niet kon doorgaan.

1.2.3 Beschrijving regelgeving

Vanuit staatsteunbepalingen is bepaald dat het verstrekken van staatssteun i.h.a. niet is toegestaan als een project al begonnen is voor de subsidieaanvraag is ingediend. Het heeft als achtergrond (stimulerend effect van de subsidie) dat er geen sprake lijkt te zijn van 'het goed besteden van subsidiegeld' als er geld wordt gegeven aan een project dat klaarblijkelijk ook wel doorgang vindt als er géén subsidie voor komt (anders zou men niet al gestart zijn).

Bij het verlenen van LEADER steun is er regelmatig sprake van verlening van staatssteun. De algemene vereiste dat niet begonnen mag zijn met een project voor de steun is aangevraagd is ook van toepassing op LEADER.

1.2.4 Mogelijke oplossingen, haalbaarheid, effectiviteit en risico's

Haalbaar POP 3 periode

a) Op onderdelen niet subsidiabel bestemmen.

Het knelpunt is opgelost.

Er ligt een besluit van het B-team hoe hier mee om te gaan. Inmiddels is de harde lijn dat een geheel project dan niet voor subsidie in aanmerking komt verlaten: als het deel van het project dat resteert een 'project op zich' is, kan dat project alsnog subsidie ontvangen.

Additioneel is aandacht nodig voor een vlotte besluitvorming van het B-team bij voorkomende knelpunten en snelle communicatie over het besluit.

1.3 Fouten in declaraties

1.3.1 Beschrijving van het onderwerp

Op een aantal momenten tijdens het subsidietraject dient de aanvrager declaraties (betalingsverzoeken) in te dienen. De declaraties worden gebruikt ter controle op gemaakte kosten. Het indienen van de declaraties gebeurt aan de hand van een aanvraagformulier.

1.3.2 Probleembeschrijving

Als een aanvrager een verkeerde declaratie indient, is dat doorgaans een vergissing. Als hier een sanctie op volgt wordt dit door LEADER groepen als oneerlijke afstraffing ervaren. LEADER coördinatoren geven aan dat als een declaratie is ingediend geen informatie mag worden toegevoegd. De wijze van indienen van kosten en de formulieren vinden LEADER groepen

ingewikkeld, o.a. door de gebruikte terminologie, en verwarrend (doordat bijvoorbeeld formats van andere regelingen worden gebruikt waarin de terminologie niet wordt aangepast of doordat begrippen voortdurend door elkaar gebruikt worden). Dit werkt fouten in de hand.

1.3.3 Beschrijving regelgeving

Er zijn verschillende regelingen van toepassing met betrekking tot dit knelpunt. Waarvan Vo. 809/2014 (art 63) de belangrijkste is.

De Europese Commissie stelt zich op het standpunt dat vergissingen zijn toegestaan, maar als er sprake is van een vergissing van een relatief flinke omvang, in het kader van POP3 10% of meer 'foute' bonnen, dan is de Europese Commissie van mening dat een sanctie op zijn plaats is. Deze sanctie wordt dus direct door de Commissie voorgeschreven en heeft ook tot doel de aanvragers te stimuleren netjes te werken en zorgvuldig te handelen.

Overigens is Europees ook geformuleerd wat als kennelijke fout moet worden gezien. Kennelijke fouten kunnen gecorrigeerd worden.

1.3.4 Mogelijke oplossingen, haalbaarheid, effectiviteit en risico's

Haalbaar POP 3 periode

a) Vroegtijdige gesprekken met de aanvrager

Om fouten te voorkomen is het belangrijk zo vroeg mogelijk in het proces bij de aanvrager verduidelijking te geven. Op een tweetal momenten is dit zinvol: na ontvangst van de beschikking en voor het indienen van het eerste betaalverzoek. Waarbij de laatste moet worden gezien als voorlichting over de voorwaarden waaraan een betaalverzoek moet voldoen. De gebruikte terminologie door aanvrager en beoordelaar is een aandachtspunt. In een correcte financiële formulering kunnen LEADER coördinatoren, provincies en RVO.nl een rol spelen. Uiteraard stijgen de uitvoeringskosten voor de provincies aan de start van het traject als meer geïnvesteerd wordt in voorlichting. De Taskforce adviseert om deze investering toch te doen omdat de verwachting is dat deze investering zal zorgen voor een vlotter verloop verder in het proces. Op deze wijze zal de investering zich naar verwachting "terugverdienen".

b) Onduidelijkheden declaratieformulier wegnemen

RVO.nl heeft de declaratieformulieren ontwikkeld en RVO.nl kan in overleg de formulieren aanpassen op onduidelijkheden. RVO.nl is, mede in verband met de overgang naar Navision, al kritisch door de formulieren heengegaan. LEADER coördinatoren en andere LEADER betrokkenen kunnen hun opmerkingen doorgeven.

Niet haalbaar en/of niet effectief

c) Stel mensen in de gelegenheid om een fout te herstellen

Kennelijke fouten mogen altijd gecorrigeerd worden. Voor andere fouten geldt dat de EC het herstellen van fouten sterk heeft ingeperkt, dit is daarom geen haalbare oplossingsrichting.

1.3.5 Implementatie haalbare oplossingen

POP 3 periode

a) Vroegtijdige gesprekken met de aanvrager

Wat: Gesprekken voeren met de aanvrager (zie ook bij 1.5 c)

Wie: De Provincies zelf zijn primair verantwoordelijk hoe zij de aanvrager willen ondersteunen. Afhankelijk van de provincie kan het gesprek worden uitgevoerd door RVO.nl, uitvoeringsorganisaties of voldoende ingevoerde provincied medewerkers.

b) Onduidelijkheden declaratieformulier wegnemen

RVO.nl heeft de declaratieformulieren ontwikkeld en RVO.nl kan in overleg de formulieren aanpassen op onduidelijkheden. RVO.nl is, mede in verband met de overgang naar Navision, al kritisch door de formulieren heengegaan. LEADER coördinatoren en andere LEADER betrokkenen kunnen hun opmerkingen doorgeven.

Wat: Aanpassen declaratieformulieren

Wie: LEADER coördinatoren in overleg met RVO.nl

2 Uitvoering Strategie

2.1 Rondkrijgen nationale overheidsfinanciering

2.1.1 *Beschrijving van het onderwerp*

Met een POP subsidie krijgt de subsidieverkrijger in het algemeen een groot gedeelte, maar niet alle, van de te maken kosten vergoed. De subsidie bestaat voor de helft uit geld afkomstig uit het Europese ELFPO fonds, de andere helft is afkomstig van een overheid in Nederland (Rijk, provincie, gemeente of waterschap), Om een LEADER project te starten moet er een volledig dekkende begroting zijn. De financiering van private partijen voor het deel van het project waarvoor geen subsidie beschikbaar is, moet toegezegd zijn. Bij dit knelpunt gaat het om het geld dat geleverd moet worden door een overheid in Nederland (de publieke cofinanciering van het toegekende ELFPO-budget), dus geld dat bijvoorbeeld van een gemeente, provincie of een waterschap aan het project beschikbaar gesteld wordt.

2.1.2 *Probleembeschrijving*

Doordat de gemeentelijke (of andere overheids)financiering van POP-projecten niet in alle gebieden op voorhand is vastgelegd (doordat volstaan werd met intentieverklaringen bij de LOS), kost het aanvrager en LAG/coördinator veel tijd om die financiering van een Nederlandse overheid per project te organiseren. Of die wordt gegeven hangt af van of de gemeente / provincie of waterschap daadwerkelijk geld heeft vastgelegd maar ook of de betreffende nationale overheid wel aan dat specifieke project financiering wil verlenen. In sommige LEADER-gebieden zijn gemeenten die wel in het LEADER-gebied vallen maar die aangeven geen middelen te hebben. Of gemeenten die wel de LOS willen ondersteunen maar aangeven aan bepaalde doelgroepen (zoals ondernemers) geen bijdrage te willen geven.

In sommige gebieden blijkt de LOS onvoldoende aan te sluiten bij gemeentelijk beleid. Onder andere omdat thema's bottom-up zijn aangedragen maar niet aansluiten bij begrotingsposten van gemeenten, wat cofinanciering lastig maakt.

2.1.3 *Beschrijving regelgeving*

Dat POP-EU middelen van cofinanciering door een Nederlandse overheid moeten worden voorzien is een expliciete voorwaarde van de Commissie. Op die manier kan de Commissie er zeker van zijn dat de projecten waar ELFPO financiering aan toegekend wordt, door de Nederlandse overheid voldoende belangrijk geacht worden.

2.1.4 *Mogelijke oplossingen, haalbaarheid, effectiviteit en risico's*

Haalbaar POP 3 periode

- a) Aanvragers naar 1 loket voor publieke financiering.

Indien het lastig blijkt om als LEADER groep directe afspraken te maken met gemeenten zou de provincie een extra inspanning kunnen doen om de cofinanciering op regionaal niveau te regelen. Oplossing zou bijvoorbeeld kunnen zijn dat een provincie toch zelf de cofinanciering beschikbaar stelt of er bijvoorbeeld zorg voor draagt dat er een LEADER-fonds in het leven geroepen wordt van waaruit voor de cofinanciering geput kan worden. Provincies die dat geregeld hebben, kunnen inderdaad werken met 1 loket voor de overheidsfinanciering.

Algemeen advies van de Taskforce: zorg dat de aanvrager zo min mogelijk last heeft van het regelen van Nederlandse overheidsfinanciering en streef naar 1 loket.

De Taskforce ziet als belangrijkste mogelijkheid:

- 1 fonds per LEADER gebied (met name gemeentelijke bijdrage erin)

Het oprichten van één loket/ één fonds kan veel tijd in beslag nemen en is in sommige gevallen mogelijk niet haalbaar voor deze periode. In dat geval kan er alvast wel een start worden gemaakt om daarmee te anticiperen op de volgende programmaperiode.

- b) Aanpassing LOS;

Indien in de huidige periode knelpunten optreden omdat de LOS niet strookt met het gemeentelijk beleid, kan de LOS in het algemeen aangepast door GS. Sinds het opheffen van de landelijke adviescommissie is GS bevoegd voor wat betreft een eventuele aanpassing van de LOS. GS kan

zowel een uitspraak doen over inhoudelijke als technische aanpassingen. Aanpassingen moeten getoetst worden op het kader dat is opgesteld. Aanpassing van de LOS zou kunnen zorgen voor een betere aansluiting bij de gemeentelijke prioriteiten en daarmee de bereidheid om over te gaan tot cofinanciering. Waar nodig roept GS deskundige hulp in ter beoordeling van de aanpassing(en). De aanpassing van de LOS is een heel traject en is niet voor ieder gebied een haalbare optie.

Haalbaar komende programmaperiode

- c) Aanvragers naar 1 loket voor publieke financiering.

Zie hierboven onder 2.1.4.a.

- d) Afspraken over cofinanciering door gemeenten

Op dit moment werken in een aantal gevallen de intentieverklaringen met gemeenten niet afdoende om op een makkelijke manier cofinanciering met de gemeenten te regelen. Gezocht moet worden naar manieren om het commitment van de gemeenten te vergroten. Bijvoorbeeld door in de komende periode de relevante passages in de LOS door de gemeente te laten vaststellen.

Uitgangspunt moet zijn dat de begunstigde bij één loket terecht kan voor de publieke financiering (Europese + nationale deel). Hierover zijn vooraf afspraken op bestuurlijk niveau nodig.

2.1.5 Implementatie haalbare oplossingen

POP 3 periode

- a) Aanvragers naar 1 loket voor publieke financiering.

Wat: Inrichten loket

Wie: Provincies

- b) Aanpassing LOS;

Wat: Aanpassingen opstellen

Wie: LAG voor het schrijven van de gewenste aanpassing. Provincie om aanpassing vast te laten stellen

Komende programmaperiode

- c) Zie bij 2.1.5. a.

- d) Afspraken over cofinanciering door gemeenten

Wat: Onderzoeken kans rijkheid om LOS door gemeente(n) te laten vaststellen

Wat: Eén loket voor publieke cofinanciering regelen

Wie: Nog op te richten Taskforce LEADER POP4, Provincies

2.2 Financieringsaspecten vanaf de start

2.2.1 Beschrijving van het onderwerp

Om een project op te starten is startkapitaal nodig. Aanvragers hebben veelal zelf niet voldoende liquide middelen beschikbaar en zullen anderszins aan dit startkapitaal moeten komen.

2.2.2 Probleembeschrijving

Leader aanvragen komen vaak van verenigingen/ondernemingen die zelf niet of weinig geld hebben. Van dat type aanvragers komen vaak de echte bottom up en breed gedragen projecten die we graag willen zien. Op grond van de Europese regelgeving kan voorafgaand aan realisatie slechts in een zeer beperkt aantal gevallen een voorschot verleend. Projectkosten moeten dus eerst zelf worden betaald door de subsidieverkrijger. Tenzij in de beschikking tot subsidieverlening iets anders is opgenomen, moet een aanvraag tot deelbetaling minimaal 25 % van de subsidie bedragen of meer dan 50.000 euro bedragen. Daarna duurt het nog maximaal 19 weken voordat uitbetaald wordt. Er kan soms wel anderhalf jaar overheen gaan voordat aanvragers de gemaakte kosten krijgen terugbetaald. Regelmatig is het zo dat bestuursleden dit met privé-geld of met leningen proberen te overbruggen.

Overigens is een deel van de beschreven financieringsaspecten niet LEADER specifiek. Maar bij de uitvoering van LEADER wordt aangegeven dat het effect voor de LEADER aanvragers groot is.

2.2.3 Beschrijving regelgeving

Het voorafgaand aan realisatie verstrekken van een voorschot vanuit POP is op basis van EU-regelgeving slechts zeer beperkt mogelijk. Het is alleen toegestaan bij investeringsgerelateerde steun en bij of steun voor "voorbereiding en uitvoering van samenwerkingsactiviteiten van de lokale groep", en dan ook nog onder hele strikte voorwaarden (m.n. garantstelling).

Binnen POP is er geen mogelijkheid om voorschotten te verstrekken voor andersoortige projecten of zonder de vereisten toe te passen. Sommige provincies hebben deze problematiek opgelost door voorfinancieringssteun te verlenen buiten POP om. Daar zitten echter ook haken en ogen aan.

De nieuwe modelregeling biedt de mogelijkheid om de grens in de beschikking anders te leggen. De grens van 25 % is indertijd zo gekozen vanwege het niet teveel laten oplopen van de uitvoeringskosten.

Er wordt hard gewerkt om de behandeltermijnen van betalingsverzoeken (tussentijdse betalingen) terug te brengen tot een acceptabele periode.

2.2.4 Mogelijke oplossingen, haalbaarheid, effectiviteit en risico's

Haalbaarheid afhankelijk van uitkomsten werkgroep uitvoeringskosten

In de werkgroep uitvoeringskosten worden twee onderstaande oplossingsrichtingen verder besproken.

a) Behandeltermijn terugbrengen

Het gaat hierbij over het terugbrengen van de termijn voor deelbetalingen van maximaal +13 weken beoordeling + 6 weken voor de uitbetaling. Dit punt wordt besproken bij de werkgroep uitvoeringskosten.

b) Heldere prestatieafspraken tussen RVO.nl en provincies

Dit punt wordt besproken in de werkgroep uitvoeringskosten.

Haalbaar POP 3 periode

a) voorfinanciering regelen en behandeltermijn terugbrengen.

Het voorafgaand aan realisatie verstrekken van een voorschot is wel een mogelijkheid in de modelverordening; voor die onderdelen waarbij het volgens de verordening mogelijk is. Streven zou moeten zijn in een volgende periode de mogelijkheden uit te breiden.

Provincies of andere partijen kunnen buiten POP om een rol spelen in de voorfinanciering. Het risico is voor de financier.

b) Regionaal voorfinancieringsfonds.

Een voorbeeld van een regionaal voorfinancieringsfonds is in onderstaand kader beschreven. Voor deze oplossingsrichting is dus wel de bereidheid van gemeenten (en/of provincie, en /of waterschappen) nodig om het fonds te vullen.

Het oprichten van een dergelijk fonds kan veel tijd in beslag nemen en is in sommige gevallen mogelijk niet haalbaar voor deze periode. In dat geval kan er alvast wel verkend worden hoe daarmee om te gaan voor de volgende programmaperiode.

Voorbeeld: Regionaal voorfinancieringsfonds Achterhoek

De regio Achterhoek beheert een fonds van waaruit de nationale cofinancieringsbijdrage van de LEADER-projecten betaald wordt. De Regio wordt dan ook in de subsidieverleningsbeschikkingen als co-financier van de EU-subsidie genoemd. De Regio heeft dit in een overeenkomst met de afzonderlijke gemeenten vastgelegd.

In een verklaring richting Betaalorgaan heeft de Regio aangegeven dat zij de co-financier zijn indien een LEADER-project positief beschikt wordt. Cofinancieringsverklaringen per project zijn dan niet meer nodig (1 loket).

Het regiofonds wordt uitsluitend gevuld met bijdragen van gemeenten voor de LEADER-projecten in hun gemeente. De gemeente betaalt haar bijdrage in het project als de subsidie aan de begunstigde is verleend.

Het gevolg is dat het fonds is gevuld met geld, waarover de Regio kan beschikken tot het moment dat het als co-financieringsbijdrage voor het project, aan RVO.nl betaald moet worden. Dit saldo kan het Regiofonds gebruiken om projecten die moeite hebben om zelf hun project voor te financieren, middels een lening financieel bij te staan. De Regio bepaalt hiervoor de voorwaarden en draagt het risico.

c) Onderzoeken van mogelijkheden van overbruggingskrediet bij de bank
De bereidheid van banken om mee te werken aan microkredieten is doorgaans niet groot. De provincie kan echter een rol spelen bij het maken van afspraken over overbruggingskredieten/leningen.

Voorbeeld provincie Drenthe

Voor LEADER projecten kunnen aanvragers gebruik maken van afspraken die de provincie Drenthe heeft gemaakt met het Nationaal Groenfonds. De provincie betaalt de afsluitkosten ter hoogte van 1%. De aanvrager betaalt voor de lening een rente van 2% op jaarbasis. Verder is in principe de afspraak dat het eerste voorschot van de aanvrager naar het Groenfonds gaat. De provincie in deze constructie de risicodragers.

Niet haalbaar en/of niet effectief

a) Drempelbedrag van termijndeclaratie verlagen.
Dit is nu al mogelijk. Het kiezen voor deze oplossing is echter een beleidsmatige afweging. Vanwege de verwachte hoge uitvoeringskosten wordt deze oplossing niet haalbaar geacht.

2.2.5 Implementatie haalbare oplossingen

POP 3 periode

a) voorfinanciering regelen en behandeltermijn terugbrengen.

Wat: Regelen voorfinanciering

Wie: Provincies en eventuele andere partijen

b) Regionaal voorfinancieringsfonds.

Wat: Opzetten fonds

Wie: Afhankelijk van de gekozen constructie bijvoorbeeld een Regio

c) Onderzoeken van mogelijkheden van overbruggingskrediet bij de bank

Wat: Afspraken maken met bank over overbruggingskrediet (als mogelijke optie in algemene zin bij POP3 projecten)

Wie: Provincie

2.3 Staatssteun

2.3.1 Beschrijving van het onderwerp

Toepassen deminimissteun

2.3.2 *Probleembeschrijving*

Er wordt verschillend omgaan met het de minimisplafond. In sommige gevallen zijn aanvragen die dit plafond overschrijden afgewezen terwijl ook de mogelijkheid tot aftoppen had kunnen worden voorgelegd.

2.3.3 *Beschrijving regelgeving*

Deminimissteun mag niet meer bedragen dan 200.000 euro in drie kalenderjaren. Indien bij een subsidieaanvraag méér aangevraagd wordt dan die 200.000 euro of indien de aanvrager in de voorafgaande kalenderjaren reeds deminimis steun heeft ontvangen, dan is het niet mogelijk de gevraagde subsidie in zijn geheel te verlenen. Verlenen tot het bedrag dat wél past binnen het deminimisplafond is mogelijk, mits de aanvrager aan kan tonen dat nog wel sprake blijft van een sluitende begroting. De kosten die niet via de subsidie vergoed kunnen worden zullen dus op een private manier gefinancierd moeten kunnen worden.

2.3.4 *Mogelijke oplossingen, haalbaarheid, effectiviteit en risico's*

Haalbaar POP 3 periode

- a) Zorgen dat er geen economische activiteiten zijn of onder staatssteun grens blijven met subsidie.

Bij intake gesprekken door LAG (vroegtijdig) kan gesignaleerd worden of er projecten zijn die boven de staatsteun grens zouden kunnen gaan.

Op zich is dit specifieke knelpunt inmiddels opgelost. Sinds kort is afgesproken dat boven de 2 ton mag worden afgetopt. Waarbij wel duidelijk moet zijn hoe de totale en aanvullende private financiering geregeld is.

Eventueel kan er ook gekeken worden naar andere mogelijkheden die Europa biedt voor vrijstelling (Algemeen verbindend verklaring, Landbouwvrijstellings verordening)

2.3.5 *Implementatie haalbare oplossingen*

POP 3 periode

- a) Zorgen dat er geen economische activiteiten zijn of onder staatssteun grens blijven met subsidie.

Wat: Signaleren van projecten die boven staatssteungrens gaan

Wie: LAG

2.4 Tendersystematiek

Naast het hieronder beschreven knelpunt is in de Taskforce eveneens gesproken over de manier van openstelling. Provincies gaan verschillend om met openstellingen voor LEADER. Sommige provincies hanteren een permanente openstelling waar andere provincies werken met een bepaalde openstellingsperiode. De Taskforce adviseert om deze periode zoveel mogelijk te streven naar een permanente openstelling en dit punt van doorlopende openstellingen in de volgende POP periode verder vorm te geven.

2.4.1 *Beschrijving van het onderwerp*

Zie hieronder bij probleembeschrijving.

2.4.2 *Probleembeschrijving*

Er zijn aanvragen die zonder begeleiding van de LAG worden ingediend. Vaak scoren deze aanvragen slechter dan de aanvragen die de begeleiding wel hebben gehad omdat LAG leden niet meer mee konden/mochten denken. Er wordt aangegeven dat de aanvrager bij een afwijzing niet opnieuw mag indienen omdat de LAG leden dan niet meer objectief alle projecten kan beoordelen. Hierdoor zijn deze aanvragers in het nadeel.

2.4.3 *Beschrijving regelgeving*

Tendering is niet verplicht voorgeschreven bij LEADER aanvragen.

Wel is het een verplichting dat er sprake is van een selectiemethode die er toe leidt dat aan de beste projecten geld toegekend wordt. Omdat de Commissie de tendermethodiek de beste werkwijze acht voor het selecteren van projecten en bij niet gebruiken van de methodiek tendering

aangetoond zal moeten worden dat de gehanteerde werkwijze 'goed is', hebben veel provincies er voor gekozen toch ook bij LEADER tendering toe te passen (al dan niet gecombineerd met een doorlopende openstelling).

Door een aanpassing van de modelregeling (maart 2018- artikel 1.8 weigeringsgronden) is de mogelijkheid voor een aanvrager ontstaan om wel opnieuw LEADER-subsidie voor zijn project aan te vragen.

2.4.4 Mogelijke oplossingen, haalbaarheid, effectiviteit en risico's

Haalbaar POP 3 periode

- a) (potentiele) aanvragers actief aanmoedigen om contact op te nemen met Leader coördinator

Voorkeur heeft (potentiele) aanvragers zo goed en zo vroeg mogelijk in het proces te informeren. Bij de aankondiging van een openstelling is het daarom verstandig hen aan te moedigen contact op te nemen met de Leader coördinator van het gebied. In de LOS (Lokale ontwikkelingsstrategie) is een paragraaf opgenomen hoe om te gaan met belangenverstrengeling.

Niet haalbaar en/of niet effectief

- b) Meedenken van LAG na de aanvraag

Op het moment van beoordelen mag er niet meer geadviseerd worden omdat daarmee de aanvraag beïnvloed wordt. Door een aanpassing van de modelregeling is de mogelijkheid voor een aanvrager ontstaan om wel opnieuw LEADER-subsidie voor zijn project aan te vragen

2.4.5 Implementatie haalbare oplossingen

POP 3 periode

- a) (potentiele) aanvragers actief aanmoedigen om contact op te nemen met Leader coördinator

Wat: In aankondiging openstelling contactgegevens LEADER-coördinator opnemen

Wie: Provincie

2.5 Overhead

2.5.1 Beschrijving van het onderwerp

Zie bij probleembeschrijving

2.5.2 Probleembeschrijving

Een belangrijke taak van de LEADER coördinatoren is het initiëren en aanjagen van projecten. De LEADER coördinatoren geven aan dat ze niet meer voldoende toekomen aan deze taak omdat zij veel tijd kwijt zijn aan het oplossen van knelpunten. Er wordt veel tijd besteed aan het begeleiden van de aanvragers. De balans met de uren voor uitvoering is zoek. Bij de LAG' s /coördinatoren gaat veel tijd zitten in het instrueren en begeleiden van aanvragers bij aanvragen en tussentijdse rapportages. Hierdoor blijft er minder tijd over voor het aanjagen van projecten en het communiceren erover. Dit was ook de uitkomst van de Europese enquête. Er zijn hoge uitvoeringskosten en de uitputting van het LEADER budget is laag.

Maar ook ontstaat er extra overhead doordat voor LEADER formulieren en formats worden gebruikt die eigenlijk voor andere regelingen zijn bedoeld. Dit werkt fouten in de hand en vraagt om veel begeleiding. Het jargon is vaak onduidelijk en er worden begrippen door elkaar gebruikt. RVO.nl is veel tijd kwijt aan het repareren van dossiers en formulieren zoals die door mensen worden ingevuld.

2.5.3 Beschrijving regelgeving

NVT

2.5.4 Mogelijke oplossingen, haalbaarheid, effectiviteit en risico's

Haalbaar POP 3 periode

- a) Zorgvuldig ontwerp van formulieren en formats

Door Leader coördinatoren te betrekken (bij o.a. testen) kunnen formulieren beter geschikt worden gemaakt voor de LEADER aanvragers. Daarnaast moeten provincies er voor zorgen dat de juiste formats op de website staan en er in de intake gesprekken naar verwezen wordt.

- b) Pretoets door LAG, provincie of ondersteunende instantie vóór indiening aanvraag bij POP

Zie ook eerdere opmerkingen bij begeleiding bij de aanvraag, startgesprek en 2^e gesprek zie ook onder fouten in declaraties)

Een inhoudelijke pre toetsing De LAG gebeurt in veel gevallen al. Dit gebeurt bijvoorbeeld doordat de potentiële aanvrager een pitch doet en de LAG aangeeft of het idee LEADER waardig is.

Daarnaast is een pretoets gewenst van een aanvraag of betaalverzoek.

- c) Overweeg drempel te verhogen, dus grote projecten onder POP en kleine projecten nationaal financieren.

Dit is een keuze van de provincie. Een optie is om te overwegen vooral grotere projecten via POP te laten lopen en voor kleinere projecten andere provinciale regelingen in te zetten. Het idee hierachter is de hoge administratieve last terug te brengen. Neem bij de afweging ook mee hoe dit zich verhoudt tot het karakter van LEADER: bottom-up/breed gedragen.

Haalbaar komende programmaperiode

- d) Vereenvoudiging aanvraagprocedure door focus op de bedoeling en innovatieve potentie van de Leadermethode

Zie ook eerdere opmerkingen bij begeleiding bij de aanvraag. (fouten in declaraties)

Niet haalbaar en/of niet effectief

- e) Overweeg welk sanctiebeleid passend is bij Leader rekening houden met het feit dat de aanvragers (professionele) vrijwilligers zijn

Deze oplossingsrichting wordt niet als passend gezien. Het is niet mogelijk om voor een specifieke doelgroep een uitzondering te maken op de Europese regelgeving.

- f) Snelle procedure melding/wijzigingsverzoek

De snelheid van de procedure hangt af van de prioritering. De afhandeling op zich hoeft niet lang te duren maar de doorlooptijd kan wel lang zijn doordat het verzoek op de stapel blijft liggen. De inschatting is dat dit niet een breed ervaren knelpunt is maar individueel wel speelt.

2.5.5 Implementatie haalbare oplossingen

POP 3 periode

- a) Zorgvuldig ontwerp van formulieren en formats

Wat: Geschikt maken formulieren voor doelgroep

Wie: RVO.nl in overleg met LEADER coördinatoren

- b) Pretoets door LAG, provincie of ondersteunende instantie vóór indiening aanvraag bij POP

Wat: Uitvoeren

Wie: Provincie

- c) Overweeg drempel te verhogen, dus grote projecten onder POP en kleine projecten nationaal financieren.

Wat: Maken van onderscheid van grotere en kleinere projecten en de inzet van POP middelen voor LEADER. (waarbij er een provinciale regeling voor kleinere projecten tegenover staat)

Wie: Provincie

Komende programmaperiode

- d) Vereenvoudiging aanvraagprocedure door focus op de bedoeling en innovatieve potentie van de Leadermethode

Wat: Ontwerp voor vereenvoudigde aanvraagprocedure

Wie: nog op te richten Taskforce implementatie LEADER POP 4

2.6 Communicatie richting aanvrager

2.6.1 Beschrijving van het onderwerp

Het gaat hier om een combinatie van knelpunten die er voor zorgen dat mensen geen aanvragen indienen. Dit gaat gecombineerd met een combinatie van oplossingsrichtingen die voor een deel in gang zijn gezet en /of hierboven beschreven zijn.

2.6.2 Probleembeschrijving

LEADER coördinatoren geven aan dat mensen geen aanvragen indienen. Er wordt aangegeven dat dit onder andere komt doordat de gekozen stijl van communiceren en taalgebruik niet altijd aansluit bij de doelgroep

2.6.3 Beschrijving regelgeving

NVT

2.6.4 Mogelijke oplossingen, haalbaarheid, effectiviteit en risico's

Haalbaar POP 3 periode

- a) Aandacht bij communiceren op consistentie en aansluiten bij doelgroep

Dit kan onder andere door rechtstreeks persoonlijk contact tussen aanvragers en beoordelaar (provincie/RVO.nl) te bevorderen (niet alleen via mail). Hiermee wordt ook het vertrouwen verhoogd. Andere aspecten zijn bijvoorbeeld het toegankelijker maken van het handboek bijvoorbeeld door inhoudsopgave met doorlink mogelijkheid, vraag & antwoord op websites RVO.nl en provincies

- b) Regulier startgesprekken aanvrager, provincie & RVO.nl

2.6.5 Implementatie haalbare oplossingen

POP 3 periode

- a) Aandacht bij communiceren op consistentie en aansluiten bij doelgroep

Wat: Gerichtte communicatie

Wie: Een ieder die een rol heeft in de communicatie richting aanvragers zoals: RVO.nl, Provincie,

- b) Regulier startgesprekken aanvrager, provincie & RVO.nl

Wat & wie: Zie ook onder redelijkheid van kosten c.

3 Controle door provincies en RVO.nl

3.1 100% controle

3.1.1 Beschrijving van het onderwerp

Volgende de huidige EU regelgeving dient er een 100% controle plaats te vinden.

3.1.2 Probleembeschrijving

LEADER groepen en provincies ervaren een hoge controle last. Volgens de huidige EU regelgeving dient er een 100% controle plaats te vinden. Dit betekent bijvoorbeeld dat om over te gaan tot betaling alle bonnetjes/facturen/urenoverzichten en betaalbewijzen gecontroleerd moeten worden. De 100% controle geldt voor het hele POP3 programma en is niet LEADER specifiek. Wel is er binnen LEADER vaak sprake van een grote hoeveelheid bonnetjes die overlegd moeten worden en zorgt de 100% controle voor veel administratieve last.

De beleving van een hoge controlelast is met name hoog bij de maximum provincievariant. Waar SNN en Stimulus actief zijn kan zelfs sprake zijn van een 8 ogen variant. Het "4 ogen principe" is niet LEADER specifiek. De werkgroep uitvoeringskosten zal dit punt adresseren.

3.1.3 Beschrijving regelgeving

RVO.nl moet voldoen aan de erkenningseis betaalorgaan (907/2014). Er wordt gewerkt met het begrip "4 ogen principe". RVO.nl moet dit principe zelf toepassen aangezien er geen formele delegatie van bevoegdheden is.

3.1.4 Mogelijke oplossingen, haalbaarheid, effectiviteit en risico's

Haalbaar POP 3 periode

a) Biedt standaard mogelijkheid voor pre toets termijnbetaling en vaststellingsverzoek.

Zie boven onder "redelijkheid van kosten" sub c.

Eventueel voorwerk (onderbouwing/ verwijzingen) door provincies/ provinciale werkorganisaties kan het werk voor RVO.nl wel verlichten en dus de urenlast naar beneden brengen. Hierbij helpt het dat inmiddels bij de provinciale werkorganisaties dezelfde werkinstructies voorliggen als bij RVO.nl.

b) Voor projecten >50% nationale cofinanciering (publiek/privaat) kan worden getoetst /gecontroleerd volgens nationale regelgeving

Vanuit de Noordelijke provincies wordt onderzocht of de 100% controle kan worden losgelaten en een steekproefsgewijze controle kan worden gehanteerd. Deze manier van werken is voorgelegd aan de Commissie. De verwachting is dat dit punt op de agenda van de komende RDC vergadering in juni zal staan.

Bij een steekproefsgewijze controle zal het aantal benodigde steekproeven afhangen van het aantal verwachte fouten. Op dit moment is het aantal fouten nog redelijk hoog. Bij het introduceren van een steekproefsgewijze controle zal een nadere analyse nodig zijn waar de fouten precies gemaakt worden.

Als de Commissie een steekproefsgewijze controle toestaat liggen er mogelijkheden om dit op korte termijn toe te passen. De uitkomsten van de RDC zal door RVO.nl worden opgevolgd. Als de steekproefsgewijze controle deze programmaperiode niet mogelijk blijkt adviseert de Taskforce dit bij de volgende programmaperiode op te pakken. Dit geldt evenzo voor het verder verkennen van mogelijke SCO's.

Haalbaar komende programmaperiode

a) Voor projecten >50% nationale cofinanciering (publiek/privaat) kan worden getoetst /gecontroleerd volgens nationale regelgeving

Zie ook boven maar ook verder op te pakken komende programmaperiode.

3.1.5 Implementatie haalbare oplossingen

POP 3 periode

- a) Biedt standaard mogelijkheid voor pre toets termijnbetaling en vaststellingsverzoek.

Wat & wie: Zie ook onder redelijkheid van kosten c

- b) Voor projecten >50% nationale cofinanciering (publiek/privaat) kan worden getoetst /gecontroleerd volgens nationale regelgeving

Wat: Kader opstellen voor steekproefsgewijze controle

Wie: Regiebureau POP, RVO.nl

Komende programmaperiode

- c) Voor projecten >50% nationale cofinanciering (publiek/privaat) kan worden getoetst /gecontroleerd volgens nationale regelgeving

Wat: Kader opstellen voor steekproefsgewijze controle

Wie: Nog op te richten Taskforce LEADER Pop 4

3.2 Interpretaties

3.2.1 Beschrijving van het onderwerp

Interpretatie van regels is een punt dat voor het hele POP programma speelt en is niet LEADER specifiek. Bij de uitvoering van LEADER wordt het wel beleefd als een groot knelpunt.

3.2.2 Probleembeschrijving

LEADER groepen merken op dat het met terugwerkende kracht toepassen van gewijzigde interpretaties/regels potentiële indieners afschrikt. Daarnaast bestaat er onduidelijkheid over het proces van interpretatie (wie, wanneer). Aanvragers weten pas aan het eind van project hoeveel subsidie men krijgt (bij de eindafrekening). Het veranderen van regels levert onzekerheid op en de inschatting dat risico's groter worden onder andere op financieel gebied nemen toe.

3.2.3 Beschrijving regelgeving

Uitgangspunt van de Commissie is dat aanvragers moeten weten waar ze aan toe zijn op het moment dat ze een aanvraag indienen. Of te wel: de regelgeving moet zodanig duidelijk zijn dat een aanvrager zelf uit kan rekenen waar hij/zij recht op heeft. Helaas blijkt dat niet altijd zo te werken. Punt is dat er geen sprake is van 'met terugwerkende kracht regels aanpassen', maar van regels die niet geheel duidelijk waren en waarbij de interpretatie van de regelgeving plaatsvindt of een aanpassing van een eerdere interpretatie omdat de eerdere interpretatie bijvoorbeeld onvolledig was. De regel zelf verandert dus niet.

Bij de interpretatie van regelgeving wordt gestreefd naar EU conformiteit: het is van belang dat de regels zo geïnterpreteerd worden dat auditoren van de EU de interpretatie zullen volgen. Dit omdat als bij een audit blijkt dat auditoren een andere mening toegedaan zijn, de verleende subsidie (gedeeltelijk) teruggevorderd zal moeten worden en dat is vanzelfsprekend een volstrekt onwenselijke situatie (het project is op dat moment al uitgevoerd en terugvordering van de subsidie zal tot grote financiële problemen bij de aanvrager leiden). Er wordt dus gestreefd naar duidelijkheid voor aanvragers voorafgaand aan subsidieverlening. Helaas blijkt het voor te komen dat toch na verlening blijkt dat een bestaande interpretatie van de regelgeving niet geheel correct is. Dat kan bijvoorbeeld blijken uit een audit (al dan niet in een andere lidstaat) of andere informatie die de eerdere interpretatie ter discussie stelt. Als er sprake is van een gewijzigde interpretatie, zal die interpretatie in het algemeen ook toegepast worden op nieuwe gevallen. Maar punt blijft dat als bij een audit 'op een oud geval' blijkt dat naar het oordeel van de auditoren onterecht subsidie is verleend, subsidie teruggevorderd dient te worden. Om dat te voorkomen wordt er vaak voor gekozen bij wel verleende maar nog niet uitbetaalde subsidies toch te werken conform de nieuwe interpretatie. Dit is echter afhankelijk van de omstandigheden van het geval.

3.2.4 *Mogelijke oplossingen, haalbaarheid, effectiviteit en risico's*

Haalbaar POP 3 periode

a) Eenduidige communicatie over regels

Eenduidigheid wordt onder andere beoogd door het hanteren van de model Verordening POP3 en het handboek POP3. Randvoorwaarde is dat informatieverstrekkers hun informatie up to date houden. Het Regiebureau verzorgt op regelmatige basis een update van het handboek. Informatieverstrekkers zullen hun doorverwijzing up to date moeten houden. Actie uitschrijven bij aanbevelingen

Een punt dat aandacht verdient bij dit knelpunt is de aansluiting van Leader coördinatoren bij het B-team en het TPO. Per provincie zijn er verschillen hoe Leader coördinatoren geïnformeerd worden. Dit komt voor een deel omdat de provinciale tijdsinzet/beschikbare tijd voor Leader ook sterk verschilt per provincie.

Verder is een aandachtspunt dat de medewerkers die betrokken zijn bij LEADER hiervoor voldoende tijd te geven. Dit kan een betere discussie en een betere doorstroming van informatie bevorderen.

b) Heldere afspraken tussen provincies en RVO.nl bijvoorbeeld over vast aanspreekpunt aanvrager/Twee vaste RVO'ers per project

Afhankelijk van de variant die de provincie heeft kan het aanspreekpunt een RVO'er of een provinciale medewerker betreffen. Bij voorkeur zijn er twee vaste aanspreekpunten, de haalbaarheid daarvan zal bekeken moeten worden.

Niet haalbaar en/of niet effectief

a) Beoordelen projecten in hun context

- Het is niet mogelijk om nationaal/ provinciaal vast te houden aan een eerdere interpretatie.

b) Bestuurlijke rugdekking bij ministerie EZ.

- Het ministerie kan zich inzetten voor een keuze in interpretatie. Het financieel risico blijft echter bij de aanvrager(s). Dit is niet eenvoudig te verhelpen.

c) Kies een interpretatie en onderbouw in je dossier waarom keuzen worden gemaakt

- Onderbouwing van keuzes in een dossier is belangrijk. Deze oplossingsrichting lost echter voor de aanvrager niets op. Het gaat erom dat de onderbouwing auditproof is en dus conform de geldende (interpretatie van) regels.

3.2.5 *Implementatie haalbare oplossingen*

POP 3 Periode

a) Eenduidige communicatie over regels

Wat: Verschillende acties met betrekking tot communicatie zoals update handboek, up to date houden website met POP gerelateerde informatie

Wie: Afhankelijk van de actie Regiebureau, Provincies

b) Heldere afspraken tussen provincies en RVO.nl bijvoorbeeld over vast aanspreekpunt aanvrager/Twee vaste RVO'ers per project

Wat: Afspraken uitwerken in prestatieafspraken

Wie: Provincies, RVO.nl

Samenvatting en Conclusies

In de analyse zijn aan de hand van drie hoofdcategorieën de geïnventariseerde knelpunten en bijbehorende oplossingsrichtingen geordend. De oplossingsrichtingen zijn door de taskforce beoordeeld op haalbaarheid. Er is daarbij een onderscheid gemaakt in knelpunten die gedurende de huidige programmaperiode en/of voor de komende programmaperiode kunnen worden aangepakt. Een aantal van de geïnventariseerde oplossingsrichtingen zijn beoordeeld als niet haalbaar en/of niet effectief, bijvoorbeeld omdat de regelgeving het niet toelaat. In de analyse worden deze genoemd maar logischerwijs niet verder uitgewerkt.

In onderstaande tabel zijn de knelpunten en haalbare oplossingen weergegeven.

	POP3	POP4	Wie in de "lead"
Administratieve eisen voor de aanvrager			
<i>Redelijkheid van kosten</i>			
Programma rond kennis van en ervaring beoordeling redelijkheid van kosten			RVO.nl
Ontwikkelen/Actualiseren diverse hulpmiddelen			RVO.nl/RB POP
Onderbouwing aanvrager op orde brengen door hulp bij de aanvraag			Provincies
Toetsen aan nationale regels			RVO.nl/Provincies
<i>Startmoment</i>			
Op onderdelen niet subsidiabel bestemmen.	opgelost		Is opgelost
<i>Fouten in declaraties</i>			
Vroegtijdige gesprekken met de aanvrager			Provincies
Onduidelijkheden declaratieformulier wegnemen			Leader coördinatoren
Uitvoering Strategie			
<i>Rondkrijgen nationale overheidsfinanciering</i>			
Aanvragers naar 1 loket voor publieke financiering.			Provincies
Aanpassing LOS			LAG
Afspraken over cofinanciering door gemeenten			Provincie/Taskforce POP4
<i>Financieringsaspecten vanaf de start</i>			
Behandeltermijn terugbrengen			*
Heldere prestatieafspraken tussen RVO en provincies			*
Voorfinanciering regelen en behandeltermijn terugbrengen.			Provincies
Regionaal voorfinancieringsfonds.			Provincies
Onderzoeken van mogelijkheden van overbruggingskrediet bij de bank			Provincies
<i>Staatssteun</i>			
Staatsteun grens bewaken			LAG
<i>Tendersystematiek</i>			
(potentiele) Aanvragers actief aanmoedigen contact op te nemen met Leader coördinator			Provincies
Permanente openstelling			Provincies
<i>Overhead</i>			
Zorgvuldig ontwerp van formulieren en formats			RVO.nl
Pretoets door LAG, provincie of ondersteunende instantie vóór indiening aanvraag bij POP			Provincies
Overweeg drempel te verhogen, dus grote projecten en kleine projecten nationaal financieren.			Provincies
Vereenvoudiging aanvraagprocedure			Taskforce POP4 i.o.
<i>Communicatie richting aanvrager</i>			
Aandacht voor consistentie en aansluiten bij doelgroep			RVO.nl/Provincies
Regulier startgesprekken aanvrager, provincie & RVO.nl			Provincies
Controle door provincies en RVO.nl			
<i>100% controle</i>			
Standaard mogelijkheid voor pre toets termijnbetaling en vaststellingsverzoek.			Provincies
Voor projecten >50% nationale cofinanciering (publiek/privaat) toetsing/controle volgens nationale regelgeving			RB POP/ RVO.nl/Taskforce POP4 i.o.
<i>Interpretaties</i>			
Eenduidige communicatie over regels			RB POP/Provincies
Heldere afspraken tussen provincies en RVO.nl			Provincies/RVO.nl

*Op basis van resultaat Werkgroep uitvoeringskosten nader te bezien welke acties ingezet worden.

De grijze vlakken in de tabel verwijzen naar oplossingsrichtingen die gaan over het vroegtijdig informeren en begeleiden van (potentiële) aanvragers. Dit is een oplossingsrichting die onder meerdere knelpunten is genoemd en als rode lijn naar voren komt. Het betreft begeleiden en informeren vanaf de openstelling tot en met het indienen van de betalingen. Door hiermee zo vroeg mogelijk te beginnen kunnen problemen later in het traject worden voorkomen. Voor het verder vormgeven van deze oplossingsrichting zijn primair de provincies aan zet. Afhankelijk van de organisatie van de uitvoering kan de provincie andere partijen zoals RVO.nl, SNN inschakelen om bij te dragen in de uitvoering.

De taskforce adviseert deze oplossingsrichting verder uit te werken.

Een ander aspect dat uit het overzicht naar voren komt is de manier van communiceren. Het gaat hierbij om praktische zaken die verbeterd kunnen worden zoals formulieren die onduidelijk zijn en onvoldoende aansluiten bij de doelgroep. Maar het gaat er ook om hoe de informatievoorziening beter kan worden geregeld. Een punt van aandacht is de aansluiting van de LEADER coördinatoren bij besluiten die vanuit het B-team worden genomen, nu zijn LEADER coördinatoren vaak niet op de hoogte.

De Taskforce adviseert om afspraken rond informatiedoorstroming onder de aandacht te brengen en waar nodig verder aan te scherpen. Daarnaast adviseert de taskforce om de praktische zaken die verbeterd kunnen worden op te pakken.

Er zijn diverse hulpmiddelen beschikbaar die kunnen helpen bij het ondersteunen van de aanvragers. Te denken valt aan het handboek voor aanvragers. Het is daarbij wel zaak deze hulpmiddelen (en verwijzingen ernaar) actueel te houden.

Financieringsaspecten worden genoemd als belangrijk knelpunt voor LEADER. Het gaat hierbij over de moeite die aanvragers in sommige gebieden hebben om de nationale financiering geregeld te krijgen. Gemeenten die zich oorspronkelijk bereid hadden verklaard om mede te financieren laten het nu afweten. Het aanpassen van de LOS kan helpen doordat deze dan beter aansluit bij de gemeentelijke agenda en zo de bereidheid tot financiering ontstaat. Er bestond enige onduidelijkheid over de bevoegdheid van GS in deze. Sinds het opheffen van de landelijke adviescommissie is GS volledig bevoegd voor wat betreft een eventuele aanpassing van de LOS. Waar nodig roept GS deskundige hulp in ter beoordeling van de aanpassing(en).

De Taskforce adviseert aan de provincies om voor de komende periode te overwegen (onderdelen van) de LOS(sen) te laten vaststellen door de betrokken gemeenten om vooraf (financieel) commitment te verkrijgen en om ervoor te zorgen dat de LOS past binnen het gemeentelijk beleid.

Verder komt de taskforce tot de conclusie dat het regelen van de cofinanciering in een aantal gevallen onnodig veel van de aanvragers vraagt. Het instellen van 1 loket voor de publieke financiering maakt het voor de aanvragers makkelijker.

De taskforce pleit er daarom ook voor om in ieder geval voor de volgende periode op bestuurlijk niveau afspraken te maken over het inregelen van 1 loket (per provincie) voor de publieke cofinanciering.

Een ander punt dat bij financiering is genoemd is de financiering vanaf de start. Er zijn een aantal voorbeelden genoemd om de financiering te regelen, bijvoorbeeld door het opzetten van een regionaal voorfinancieringsfonds. Voor de financiering is altijd een partij nodig die bereid is het risico te dragen. Provincies kunnen hierbij een belangrijke rol spelen.

Ook zijn er nog een tweetal oplossingsrichtingen aangedragen om het proces rond de aanvraag te optimaliseren. Ten eerste is het van belang de aanvragers zo vroeg mogelijk in contact te brengen met de LEADER coördinator, deze kan dan vervolgens de aanvrager informeren over bijvoorbeeld de aansluiting van zijn project bij de LOS. De taskforce adviseert om bij de openstelling altijd aan te moedigen om actief contact op te nemen met de LEADER coördinator. Ten tweede bevordert een permanente openstelling een continue doorstroom van aanvragen. De taskforce beveelt deze manier van openstellen aan.

Verder is naar voren gekomen dat om de uitvoeringslast te beperken sommige provincies er op dit moment voor kiezen om de minimale omvang van projecten redelijk hoog vast te stellen.

Projecten met een kleinere omvang worden dan veelal vanuit andere provinciale middelen gefinancierd. Dit is een keuze die botst met de LEADER gedachte die juist ruimte wil bieden aan bottom up initiatieven.

De Taskforce vindt beide keuzes legitiem zolang de keuze voor een grotere projectomvang gepaard gaat met een alternatief vanuit andere provinciale middelen.

Een aantal oplossingsrichtingen zullen in aanloop naar de volgende POP periode verder vorm moeten worden gegeven. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om het toetsen van projecten volgens nationale regelgeving en een vereenvoudiging van de aanvraagprocedure. Omdat er het nodige uitzoekwerk en afstemming aan verbonden is stelt de huidige taskforce LEADER voor om hiervoor een nieuwe taskforce in te stellen. De huidige Taskforce LEADER is bereid om hierbij een rol te spelen onder penvoering van het Regiebureau

In de aanpak van de Taskforce is aangegeven dat een relatie zou worden gelegd met de werkzaamheden van de werkgroep uitvoeringskosten. Daarnaast was het de opzet dat de werkgroep financiële heroriëntatie de Taskforce zou betrekken bij een advies over het omgaan met de prestatiereserve LEADER. De werkgroep uitvoeringskosten bevindt zich op dit moment nog in de opstartfase en heeft nog geen resultaten die konden worden meegenomen in voorliggend advies. Het advies over de prestatiereserve LEADER vanuit de werkgroep financiële heroriëntatie is hieronder beschreven.

In 2017 is besloten middelen over te hevelen van het budget voor de eerste pijler GLB ('directe inkomenssteun') naar het budget voor plattelandsontwikkeling. Door deze overheveling van middelen zakt het voor LEADER beschikbaar gestelde budget onder de op grond van de regelgeving verplichte norm van 5%. Daarom moet er extra budget aan LEADER toegevoegd worden, om de norm van 5% te blijven halen. Er wordt daarom medio 2018 een bedrag van 1,175 miljoen euro ELFPO (+ 1,175 miljoen nationale overheidsmiddelen) aan het budget van LEADER toegevoegd. De eind 2018 te behalen norm voor het prestatiekader wordt door deze toevoeging van middelen niet geraakt, omdat de middelen pas vanaf 2019 beschikbaar komen.

De in het programma opgenomen financiële mijlpaal voor LEADER van 13.630.600 euro (uitgegeven per eind 2018) is echter te hoog: er is van verkeerde veronderstellingen uitgegaan bij het opstellen van het programma. In notificatie 2018-1 wordt dan ook voorgesteld deze mijlpaal aan te passen te verlagen van 17% naar 12,5% van het totaal beschikbare budget (voor toevoeging van de extra middelen), waarmee het te behalen bedrag eind 2018 (prestatiekader) uitkomt op 10.316.000 euro.

Gelet op de extra middelen die voor LEADER beschikbaar komen, wordt voorgesteld ten behoeve van LEADER een extra indicator in de vorm van een key implementation step (KIS) toe te voegen. Streven is in 2023 aan 500 projecten subsidie te hebben verleend. In 2018 (prestatiekader) dient 30% van deze KIS (150 projecten) behaald te zijn.